

سحى علومو انسٲٲٲوت

نظٲٲقات

ساحب سسٲب الله (مبسنى)

زٲاره: ڊاڪٲر عبٲد الله جلالزى

Ketabton.com

د نرس او نرسنگ تعريف

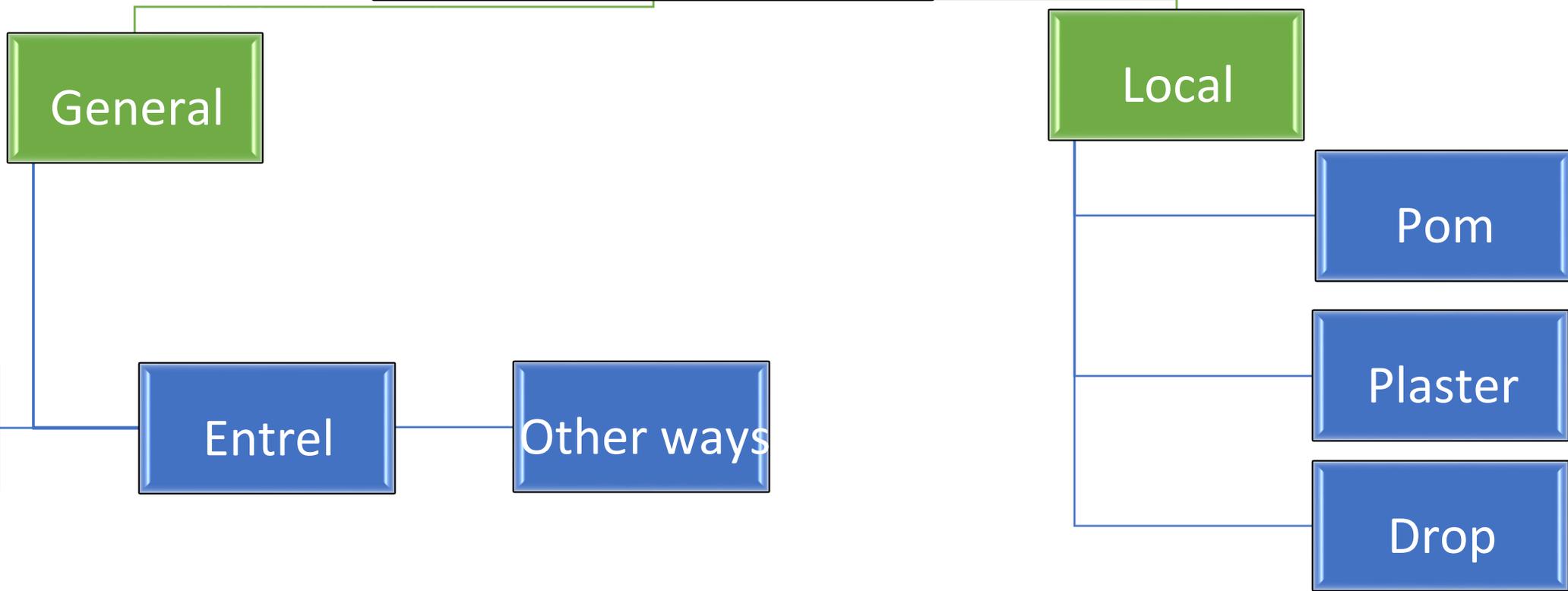
د نرس تعريف:

عبارت له يو مسلکي کس څخه ده چې د ناروغ پاملرنې څانگه کې د ډاکټر لارښوونې تر سره کوي.

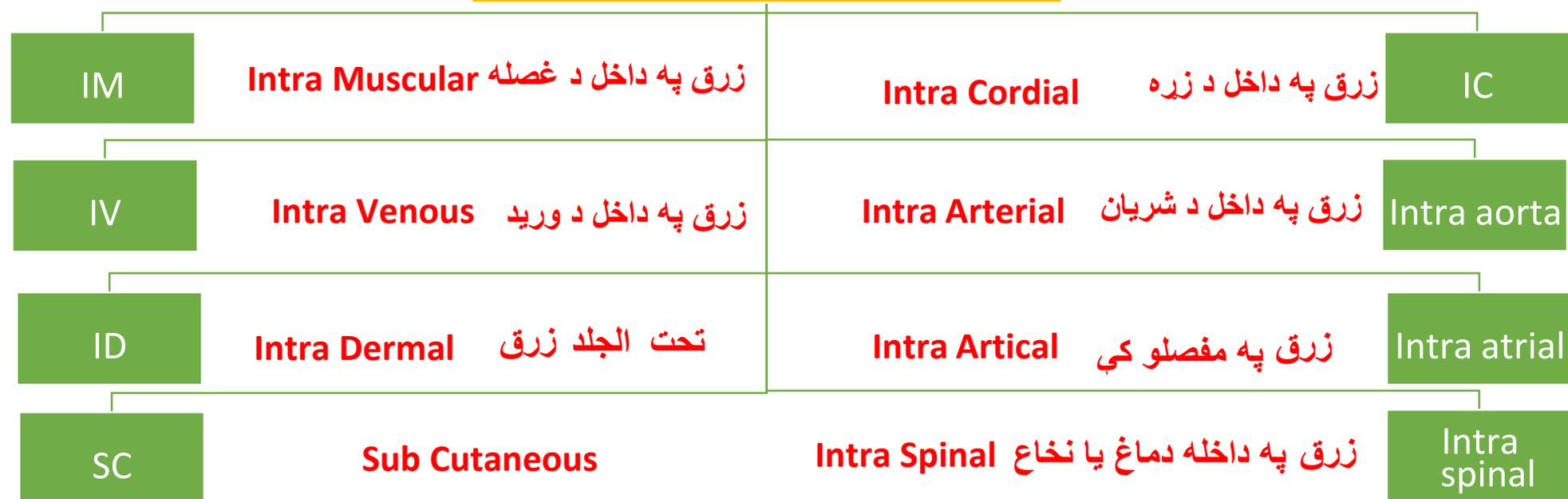
د نرسنگ تعريف:

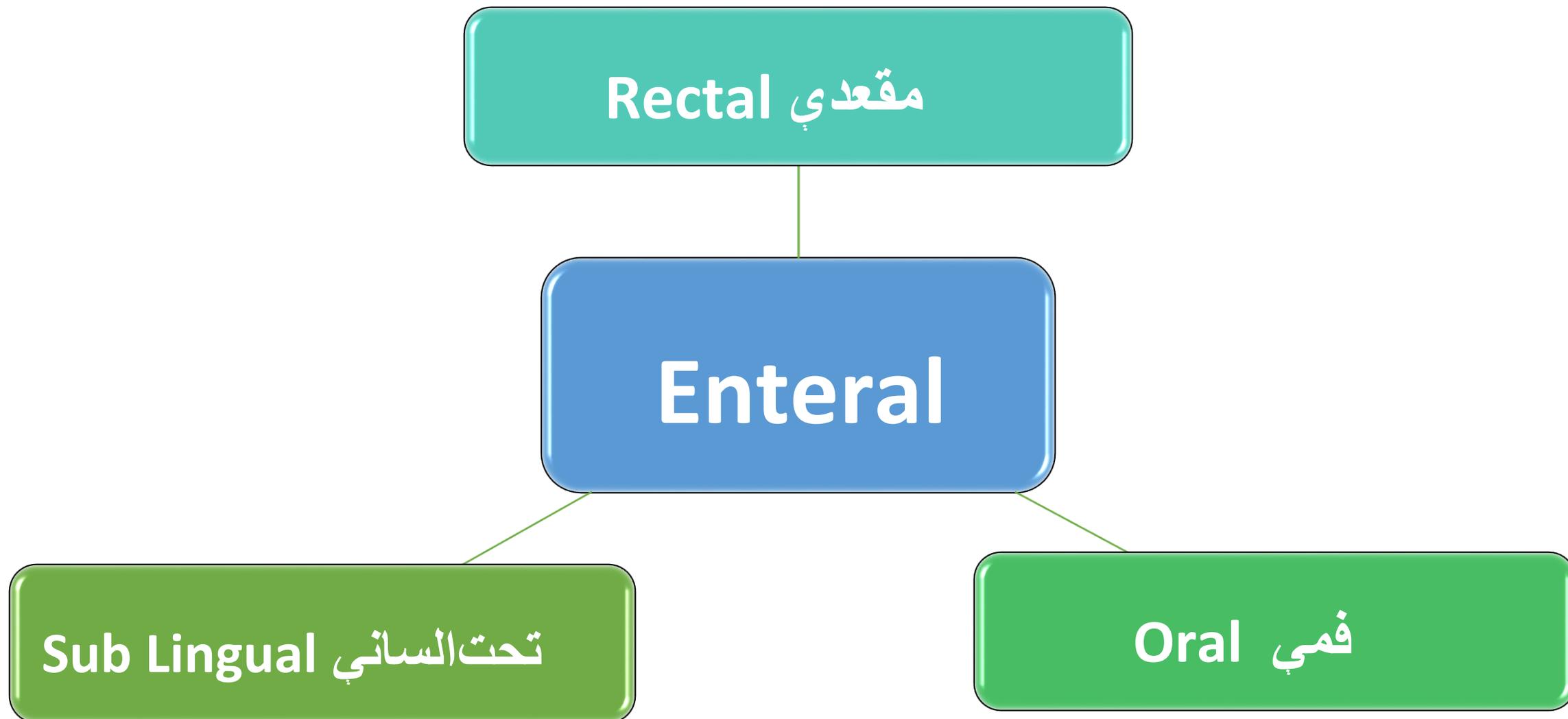
ټول هغه اړين پروسيجرونه چې نرس يې تر سره کوي د نرسنگ په نوم ياديږي.

د درملو د تطبيق لاري

Parenteral

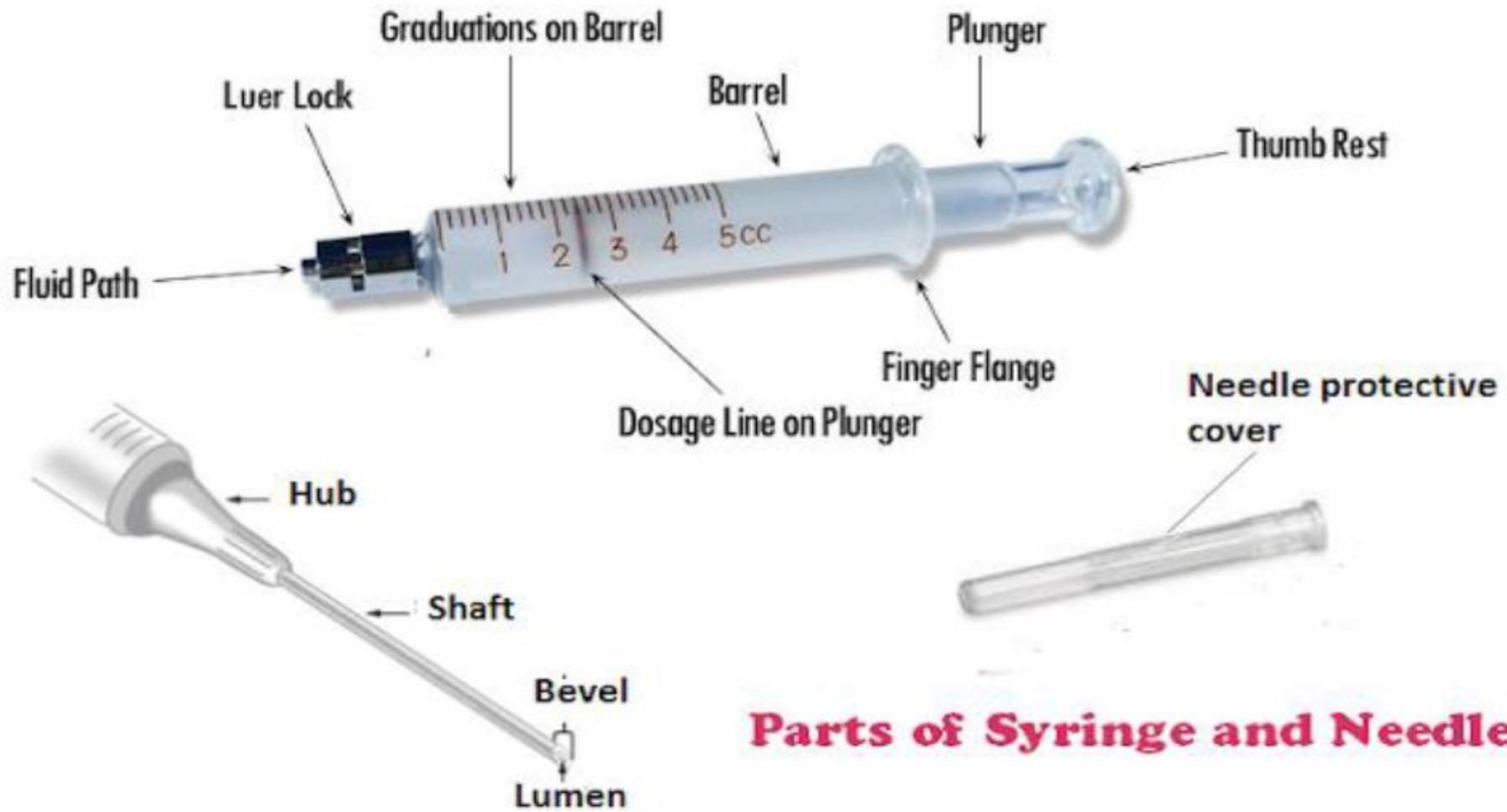

Parts of Siring

- .1 Plunger
- .2 Plunger plunge
- .3 Seal
- .4 Barrel
- .5 Tip (needle adapter)

Parts of Needle

- .1 Protective cover
- .2 Barrel
- .3 Shaft of needle
- .4 Hip
- .5 Tip

Parts of Syringe and Needle

وينه اخستل

• وينه اخستل په دې معنا ده چې له يو روغ کس څخه ناروغ کس ته چې وينې ته اړتيا لري وينه واخستل شي يا هم له ناروغ کس څخه د ناروغۍ د تشخيص لپاره وينه اخستلو ته **Blood Taking** وايي.

د وینې اخستلو ډولونه

وینه اخستل له
وینته ډوله رگونو

وینه اخستل له
شریان څخه

وینه اخستل
د وریډ په سرنج

وینه اخستل پرته
له سرنج څخه

د وینې اخستلو پر مهال لاندې لارښوونې په پام کې ساتې

د فشار (استرس) د کنترول لپاره پلان جوړول	1	د ستني ځای په انتي سپټیک له مرکز څخه شاوخوا پورې پاک شي	6
د هر ډول ساري ناروغي راپور ور کول	2	ناروغ دې لاس مټ کړي او ټينگ دي ونيسي	7
وینه په کينستي حالت کې واخستله شي	3	له وینې اخستلو وروسته ناروغ باید تر څو دقیقو پورې ونه دريري	8
د ستني یا زرق ځای مشخص شي	4	له وینې اخستلو وروسته یاد ځای په پنبه ونيسي	9
تورنکیت (پټه) د ناروغ په مټ وتړل شي	5	که ناروغ د ضعف (بی هوښي) حالت لري گلوکوز ورکړي	10

هغه علتونه چي د ستنې وهلو د حُاي د شينوالی باعث کيږي

که د یخ کمپرس وکارول شي	1
که د ستنې وهلو ساحه مساج کړل شي	2
که د ستنې ساحه لاندې (Rapture) شي	3
که ورید (رگ) په سختې پيدا شي	4
که د وینې یا رگونو په سیستم کې ستونزه وي	5

د زرق يا ستني وهلو په وخت كي د درد عوامل

1	که درمل په چټکي سره تزرقي شي
2	که درمل لوړ غلظت ولري
3	که وريد سطحې وي
4	که په کوم عصب باندې فشار وي

د وینې فشار Blood Pressure

د فشار تعریف : د پرانیستلو حجم مجموعو + د رگونو مقاومت عبارت د وینې له فشار څخه ده. یا په بل عبارت سره فشار هغه قوه ده چې د دوراني وینې له امله د شریانو پر دیوالونو واردیږي.

د وینې فشار په دوه ډوله ده

Systolic Pressure (100-139): دا فشار د زړه د بطنونو د انقباض (تقلص) په نتیجه کې را منځته کیږي او تر ټولو قوي د وینې د فشار څپه جوړوي.

Diastolic Pressure (60-89): دا فشار د زړه د بطنونو د استرخا (آرامیدو) پر مهال منځ ته راځي او د نبض فشار هم ور ته وايي.

د وینې د فشار د تعینول طریقہ

1	ناروغ باید ۵ دقیقې آرام وکړي
2	فشار باید په دواړو لاسو کې وکتل شي
3	په ناست یا پروت حالت کې فشار وکتل شي
4	د Brachial شریان باید جس (لمس) شي
5	تر هغه وخت پورې باید CUFF ته هوا ورکړل شي تر څو نبض د لمس وړ نه وي.
6	هوا به اندازه از کف به صورت تدریجی خارج شود که آواز ها معدوم گردند

Hyper Tension

1) Primary hypertension 85 %

2) Secondary Hypertension 15%

هغه علتونه چې د لوړ فشار باعث کيږي په لاندې ډول دي

**Reasons of Secondary
HTN 15%**

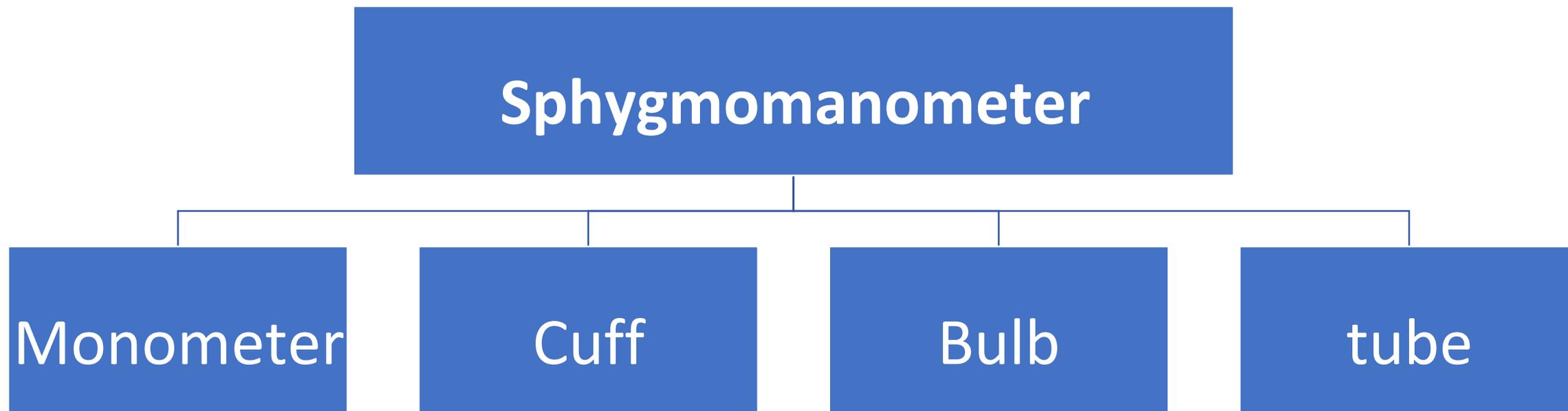
Signs and symptoms of Hyper Tension

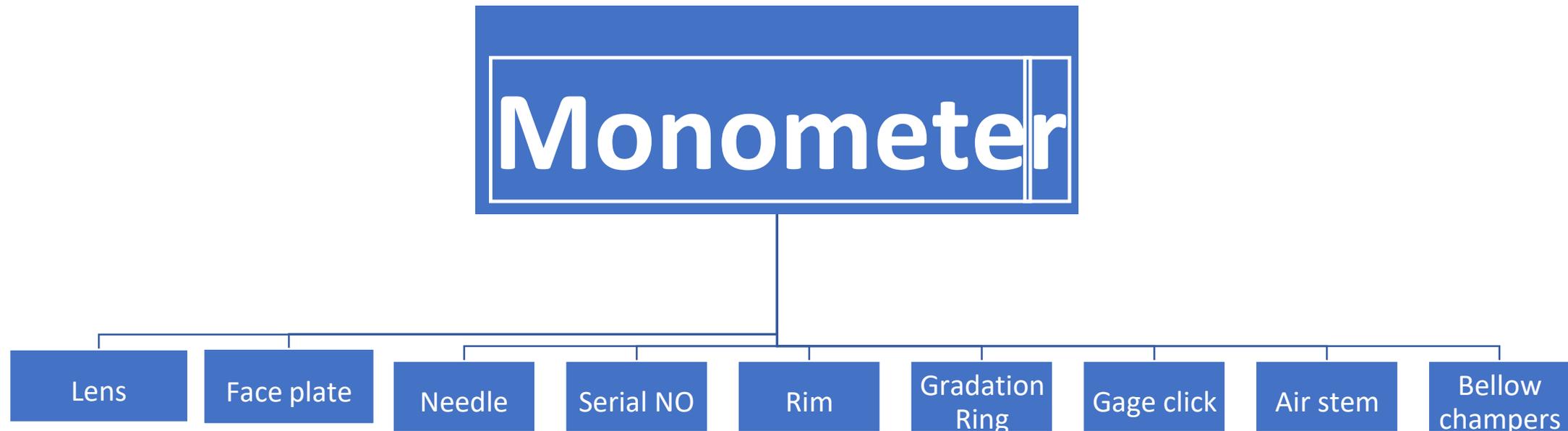
Asphyxia چٲك تنفس	5	Fatigue د عضلاتو ستريا	1
Palpitation د زړه ٲكان	6	Confuse گيچ بودن	2
Vein Regurgitation د وريد وتل (بي حايه كيدل)	7	Vomiting or Nausea استفراق يا زړه بدوالي	3
Epistaxis د پوزي وينه	8	Chest pain د سيني درد	4

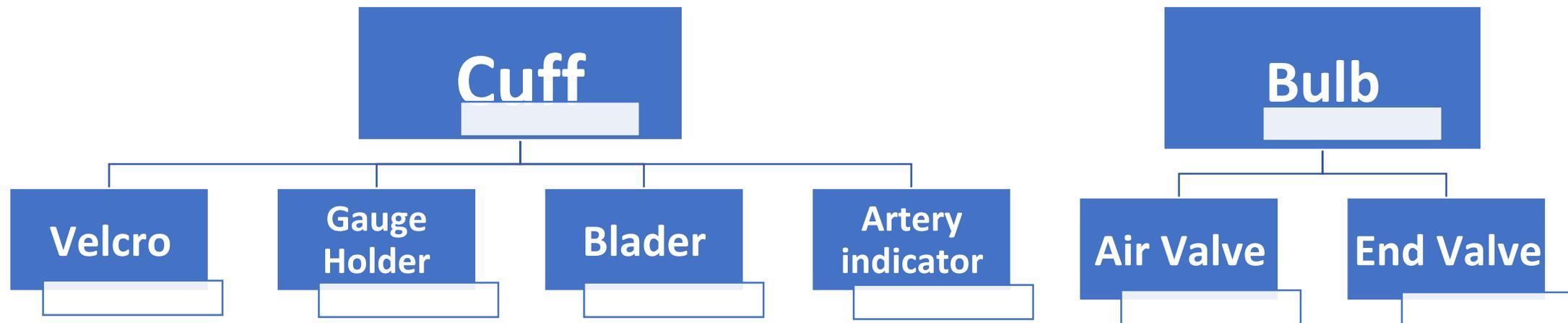
د لوړ فشار اخطلاطات Complication of HTN

Brain Stork	مغزې سكته	1
Heart Attack	د زړه حمله	2
Aneurysm	په وريد كې وتنه	3
Renal Disease	د بډوگو ناروغي	4
Cataract	په سترگو د تورو پرتو راتلل	5

Anatomical Parts of Sphygmomanometer

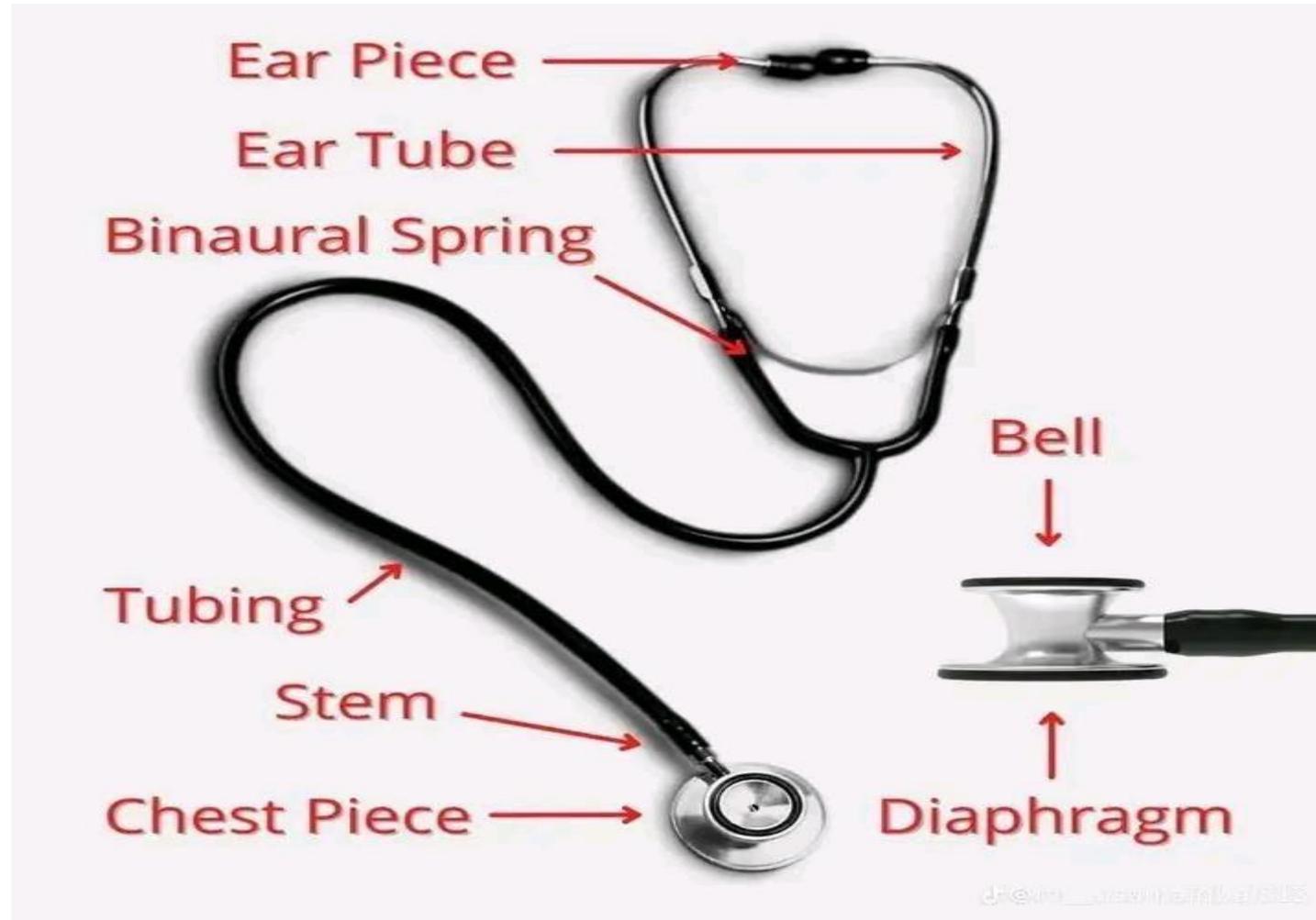

Inflammation يا التهاب

التهاب د دفاعي عكس العمل خخه عبارت ده چي د فزيكي، كيمياوي عواملو يا مايكروارگانيرمونو پر وړاندي منخته راځي.

پانسمان Dressing

• پانسمان: عبارت له پوښلو، ساتلو او د يوه ژوبل شوي غړي د تقويه کولو څخه ده.

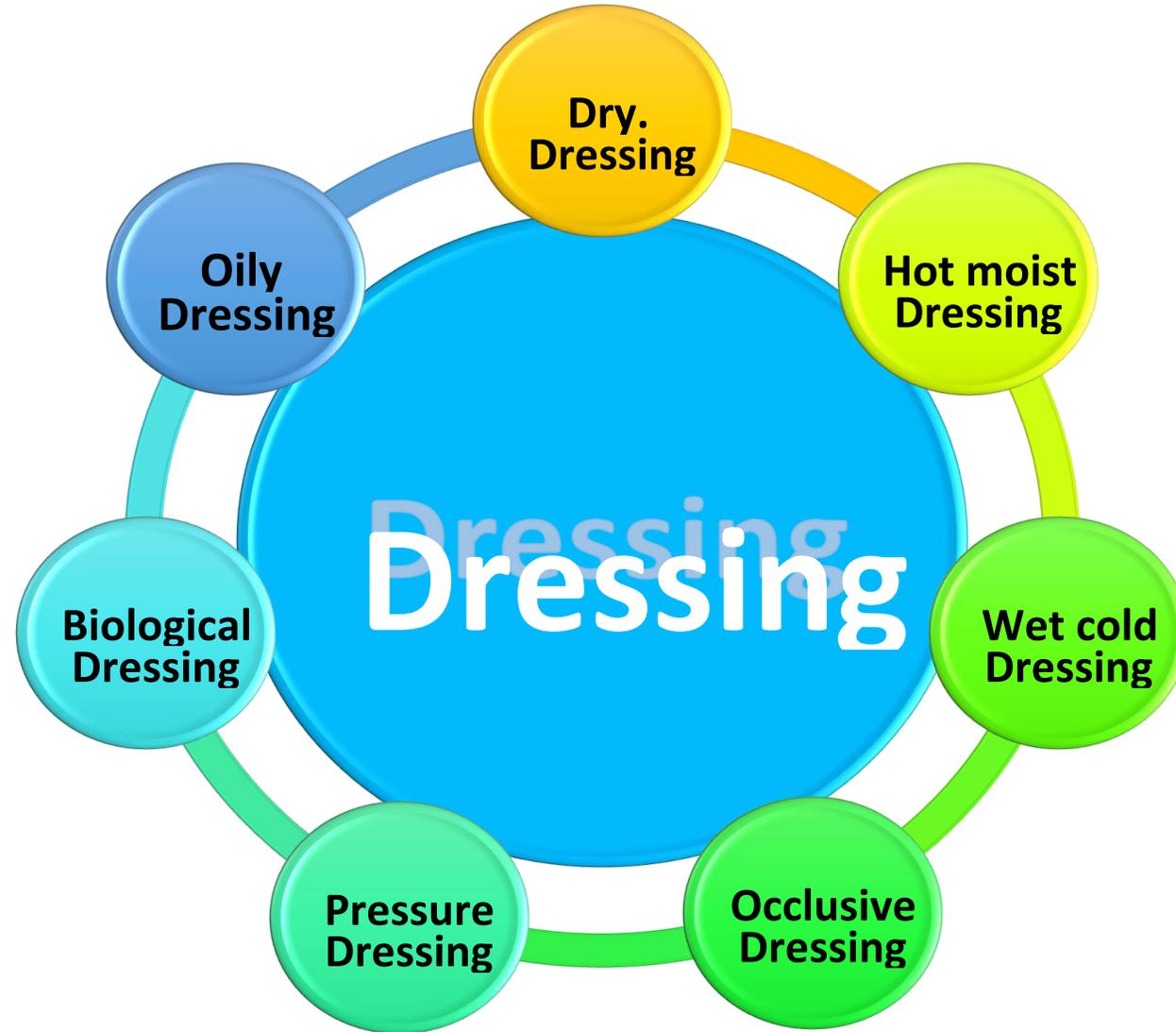
پانسمان لاندې استعمال لري

1	د پانسمان استفاده په ټپونو (جراحاتو) کې
2	د پانسمان استفاده په سوځيدنو کې
3	د پانسمان استفاده په زخمونو کې
4	د پانسمان استفاده په التهاباتو کې
5	د پانسمان استفاده د پوستکي او مخاطي غشا په زخمونو کې

د پانسمان دندې

د وينې بهيدو په کنترول کې	1
د زخمي شوی سيمي د افرازاتو او وينې جذبول	2
د زخم د متن کيدو مخنيوي	3
د زخمي سيمي د درد کمښت	4
د زخم د جوړيدو بهير تيزوي	5
زخم له بهرنيو ضررونو او خوړوني ساتي	6

- د پانسمان کولو او بدلولو طریقه
- (1) ناروغ ته د پانسمان د اهمیت په اړه وویل شي
  - (2) د پانسمان ټول وسایل د ناروغ څنګ ته راوړل شي
  - (3) ناروغ روحاً (ذهناً) آرام کړل شي
  - (4) پخواني پانسمان دي لري شي
  - (5) که پانسمان له زخم سره نښتی وي H_2O_2 او N.S استفاده شي

د پانسمان کولو او بدلولو طریقه

لاندي د پانسمان سامان آلات ناروغ ته نږدې راوړل شي

Cutting Scissors	6	Forceps	1
Leuko plaster	7	Gloves	2
Kidney Tray	9	Gauze Sterile	3
Sterile dish	10	Flat wash	4
	11	Tongue Blade	5

زخم

زخم هغه حالت ته ويل کيږي چې د پوستکي او غوړيو (شحمو) طبقي، چې عضلات او هډوکي پوښي زيانمن شي او هغه ټپونه چې نرم نسج ته زيان رسوي زخم بلل کيږي.

زخم په دوه ډوله ده

1 بند زخم : هغه زخم ته وايي چې پوستکي پري نشي او بهرني وينه بهيدنه موجوده نه وي چې وينه د پوست لاندې را ټوليري، د پړسوب سبب گرځي او د پوست رنگ بدلوي. ترټولو ساده بند زخم د **کوفتگي** ده او هغه وخت رامنځته کيږي چې بدن له کوم خارجي شي سره ټکر شي.

د بند زخم نښي يا داخلي وينه بهيدنه : حساسيت او پړسوب، سور او لوند پوست، د بدن پراخي کوفتگي، چټک نبض، شديد تنده، گډوډي ويل يا بي هوښي

خلاص زخم

2 خلاص زخم : عبارت د جلد له کم یا زیات څیرې کیدو څخه ده چې د وینې بهیده د زخم او تپ په شدت پورې اړه لري.

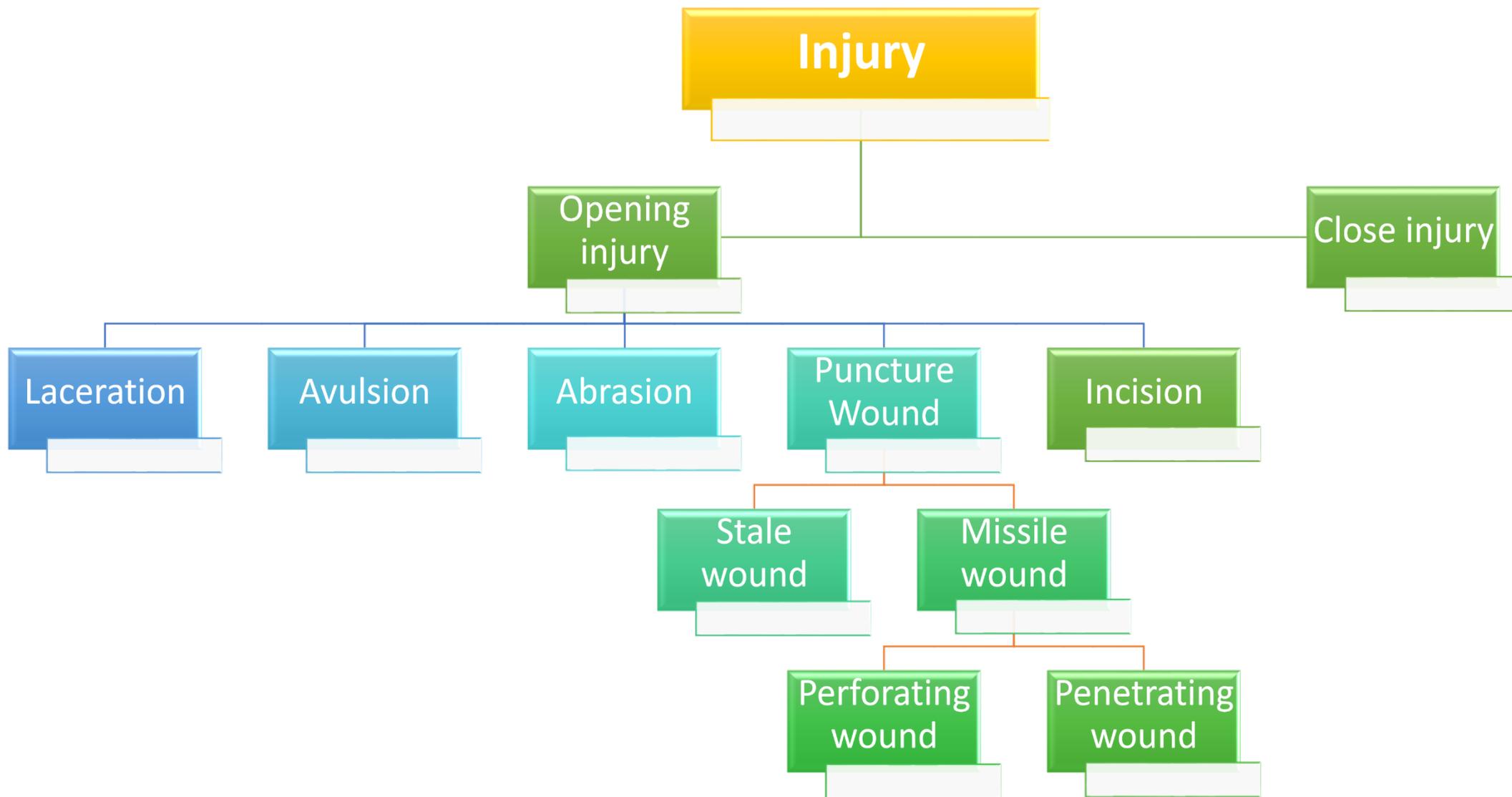
خلاص زخم په څلورو برخو ویشل شوي

1: گرېلي یا خریدلي زخم : دا ډول زخم د پوستکي د گرېلیدو په نتیجه کې د یو جسم له امله رامنځته کیږي چې ډیره وینه نه کوی او وینه له ورو رگونو (شعریه او عیو) څخه بهیږي.

2: پرې شوي زخم : دا زخم د تیزو وسایلو لکه چاقو، شیشي یا نورو تیزو وسایلو په واسطه رامنځته کیږي چې عضلات او شحمې برخه یې پرې شوي وي او وینه بهیدنه ممکن چې زیاته یا کمه وي.

د خلاص زخم ډولونه

- 3: خراب شوی زخم:** دا زخم د نرم نسج د سخت ټپي کیدو څخه رامنځته کیږي. چې کله نرم نسج نیم یا بشپړ جلا شي نو دا نسج د شدیدې یا کمې وینې بهیدني سبب کیږي.
- 4: سوري شوی زخم:** دا زخم د یو تیز شي سره په تماس کې رامنځته کیږي لکه د ټوپک مرچې چې جلد سورې کوي او په عمومي ډول وینه بهیدنه ډیره نه وي مگر که کوم لوي رگ پري شي او زخم د انتان له خطر سره مخ کیږي.

د پانسمان د نیولو وسایل

Plaster

Bandage

Leuko
Plaster

Leuko plaster: دا پلستر د پانسمان،
سنتي او ځيني ماتو کسرونو د ثبیت او
ټینګ ساتلو لپاره کارول کېږي.

Analgesic
plaster

Analgesic Plaster: په دې پلستر کې د درد
ضد مواد لګول شوي او د ماتیدو او درد کمولو
لپاره کارول کېږي. لکه د ملا درد پلستر

First Aid
Plaster

First aid Plaster: د دې په
منځ کې یو معقیم ګاز ایښودل
شوی چې کوچني زخمونه ساتي
او انټي سپټیک مواد لري.

P.O.P

Bandage

Bandage: د پانسمن د ټينگ ساتلو لپاره غوره او مناسبه وسيله ده چې په پانسمن شوی برخه مساوي فشار واردوي

Cotton
Bandage

RollerBandage

Triangular
Bandage

Grip Bandage

د بنداژ د تطبيق موخي (Bandage)

1. د پانسمان ثابت ساتلو لپاره
2. د ويني بهيدني په موخه په يو سيمه فشار واردولو
3. د Spline ټينگ ساتلو لپاره
4. د پرسوب (اډيما) مخنيوي يا کمولو لپاره
5. د بدن د يو غړي د اصلاح او د کشش د رامنځته کول لپاره (Corrective Bandage)
6. د غړي يا زيانمنې ساحې د استراحت او تقويه لپاره

عضلي زرق Intra Muscular

په عضلي زرق کې بايد لاندې ټکي په پام کې ونيول شي (۹۰ درجه)

1	ناروغ روحي آرام کړل شي	8	ستنه د عضله دننه تر نيمايي يا يوې برخې بايد ننوزي $\frac{1}{2}$ تر $\frac{1}{4}$
2	د ناروغ هويت تاييد او طريقه دې ور ته تشریح شي	9	که د سرنج له لارې وينه راووتله ستنه دې بدله شي
3	د زرق خای د معاینې يا لمس له لارې وپيژندل شي	10	درمل په آرامي سره تطبيق شي
4	ناروغ په آرام خای کې بايد خای په خای شي او د زرق ساحه بربنده شي	11	ستنه دې بيا له سرنج څخه جلا شي
5	د زرق محل له مرکز څخه محيط ته په انټي سيپټيک پاک شي	12	د زرق په خای پاکه پنبه يا swab کيښودل شي
6	د سنتي محافظوي پوښ لري او درمل دننه شي	13	د درملو نيټه، وخت، نوم او اندازه دې په دوسيه کې ثبت شي
7	سرنج په لاس ټينگ ونيول شي او په ۹۰ درجو عمود تطبيق شي	14	له زرق وروسته دې د ناروغ د حالت پوښتنه وشي چې بي حالې ونلري.

هغه عضلات چي عضلي زرق پکي کيږي

د Gluteus عضله له څلورو برخو جوړه شوي

1	Gluteus Minimums
2	Gluteus Maximus
3	Gluteus Medusa
4	PreFromus

تحت الجلدي (د پوستکي لاندي) Sub Cutaneous

د پوستکي لاندي زرق نسبت عضلي زرق ته لږ کارول کيږي ځکه جذب يې نسبت عضلي ته کم ده. او دا طريقه په لاندي قضيو کې کارول کيږي. او په ۴۵ درجي د زاويه سره تر سره کيږي.

Morphine	1
Insulin	2
Adrenaline	3
Atropine	4
Heparin	5

د پوستکي لاندې رزق په ۴۵ درجو د زاويه سره کيږي
په حيني حالتو کې درمل د وړو ټابليټونو په شکل تر پوستکي لاندې حاي په حاي کيږي تر څو ورو
جذب شي او اوږد مهاله تاثيرات ولري لکه : Testosterone هغه ناروغان چې له Dehydration
يا د اوبو کمښت سره مخ وي ورت ته د قند او مالګې محلولونه (سرومونه) د پوست لاندې په ډير مقدار
ور کول کيږي. چې د دې لپاره له Hyaluronidase درملو کار اخستل کيږي او دا پروسه د
Hypodermoclysis په نوم يادوي.

Intra Dermal طریقه

دا طریقه د تشخیص یا درملنی لپاره کارول کیږي

په هغو برخو کې چې دا زرق تطبیق کیږي عبارت دي له:

1- د لاس مخکیني برخه (د ساعد قدامي برخه)

2- د سینې مخکیني پورته برخه (د صدر علوي قدامي برخه)

3- د اوږو شاته برخه (د اوږو خلفي برخه)

خصوصاً د درملو لاندې ګروپونه مخکې له تطبیق څخه تست کړئ

1. Penicillin

2. cephalosporine

Complication of IM injection

Reaction	1
Pain	2
palgia	3
Needle fracture	4
Abase	5

د پښلین د پوستکي حساسیت ازموینی طریقه

- 5 سی سی اوبه (مقصرې) په ویال کې واچوئ او یو په څلور برخه پښلین ور اضافه کړئ او ښه یې حل کړئ. او بیا وروسته ۱/۱۰ سی سی اخستل کړې او یا له محلول څخه اخستل شوي اندازې ته ۹ برابره مقصرې اوبه اضافه کړې.
- له جوړ شوي محلول څه د لاس په مخکیني برخه (د ساعد په قدام) کې زرق د جلد دننه وکړئ.
- له ۱۵ دقیقو وروسته نتیجه معلومېږي که په ساعد برخه کې سوروالي، پرسوب او سختوالي څرگند شي نو دا ښودنه کوي چې شخص د پښلین په وړاندې حساس دي نو ناروغ ته د حساسیت کارت ورکړل شي او په دې حالت کې باید له نورو انتي بیوتیکو استفاده وشي.

Intra Venous Methods

د ځنگلي په دواړو برخو کې د Basilic رگ د Medium Cubital رگ (ورید) ترمنځ استفاده شئ.	5	ناروغ ذهني اړمتيا ولري	1
درمل په آرامۍ سره تطبيق شئ	6	۲۱ گيجه سرنج (ستني) څخه استفاده شئ	2
ناروغ ته د زرق پر مهال او وروسته څو دقيقه استراحت ور کړل شئ	7	ورید دې انتخاب شئ	3
د ناروغ پته او د زرق سيمه په دوسيه کې بايد ثبت شئ	8	د Asepsis شرايط په پام کې ونيول شئ	4

IV Complication

Pulmonary Edema	5	Infiltration	1
Pyrogenic Reaction	6	Extravasation	2
Tissue Necrose	7	Thrombophlebitis	3
Air Emboli	8	Pain	4

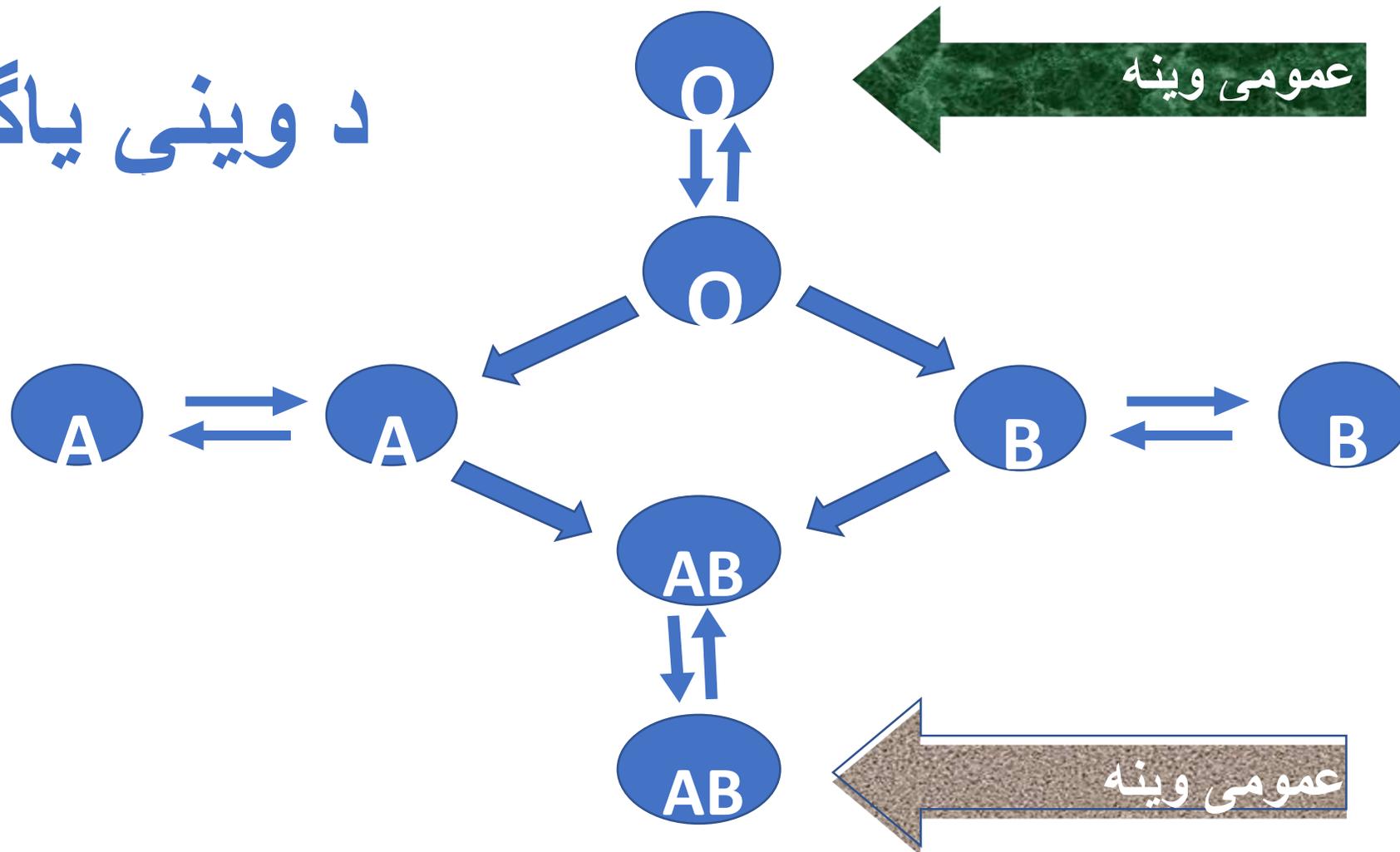
د وینې تطبیق Blood Transfusion

- تاریخچه: د وینې تطبیق : عبارت له تطبیق د وینې څخه وا ناروغ ته ده.
- د وینې د انتقال پیل د لومړي ځل لپاره په ۱۳۶۸ میلادي کال د دوو کسانو (Emmer's او Dennis) له لوري د وینې انتقال تر سره شو. دوي ۱۵ کلن هلک ته د پسونو وینه تطبیق کړه، چې هلک روغ شو او دا تجربه په نورو تر سره شوه چې ځینې مړینې ثبت شوي.
- په ۱۶۶۸ میلادی کال کې د پاریس پوهنتون د حیوان وینه انسان ته په بشپړه بنده کړه. وروسته او دا ثابته شو چې د انسان وینه انسان ته تر ټولو بڼه ده.

د ويني تطبيق Blood Transfusion

- له دي نه وروسته په ۱۹۰۰ ميلادي كال كي يو عالم چي Land sterner نوميدو د ويني ډايگرام (ډلي يا گروپونه) كشف كړ.
- چي وروسته په ۱۹۳۹م كال كي د RH فكتور كشف شو. كه چيري د انسان په وينه كي د RH فكتور شتون ولري وينه يي مثبت بلل كپري او كه RH فكتور نه وي وينه يي منفي گنل كپري.

د وینې یاگرام

WHICH BLOOD TYPES AM I COMPATIBLE WITH?

BLOOD TYPE	CAN GIVE TO	CAN RECEIVE FROM
A+	A+, AB+	A+, A-, O+, O-
O+	O+, A+, B+, AB+	O+, O-
B+	B+, AB+	B+, B-, O+, O-
AB+	AB+	EVERYONE
A-	A+, A-, AB+, AB-	A-, O-
O-	EVERYONE	O-
B-	B+, B-, AB+, AB-	B-, O-
AB-	AB+, AB-	AB-, A-, B-, O-

Blood Type Compatibility

Blood Type	Gives	Receives
A+	A+, AB+	A+, A-, O+, O-
O+	O+, A+, B+, AB+	O+, O-
B+	B+, AB+	B+, B-, O+, O-
AB+	AB+	Everyone
A-	A+, A-, AB+, AB-	A-, O-
O-	Everyone	O-
B-	B+, B-, AB+, AB-	B-, O-
AB-	AB+, AB-	AB-, A-, B-, O-

د وینې د انتقال ډولونه

- **مستقیم د وینې انتقال :** دا د وینې مستقیم انتقال ده له یو کس څخه بل کس ته چې اختلاطات لري او کمه استفاده کيږي.
- **غیر مستقیم د وینې انتقال:** د محافظه (ساتل) شوي وینې انتقال ته وايي.
- **معاوضوي د وینې انتقال:** دا ډول انتقال کې د ناروغ ډیره برخه یا ټوله وینه استل کيږي او نوی وینه ورته تطبیق کيږي.
- **Auto Transfusion:** دا هغه ډول انتقال ده چې د ناروغ خپله وینه په مناسب وخت کې اخستل کيږي او بیا ورته تطبیق کيږي. همدا راز د شاک په حالت کې د لاسونو او پښو پورته کولو او د وینې جریان کنټرولولو سره د وینې بهیر دماغ او حیاتي غړو ته لوړولای شو.

د ويني د انتقال ادامه

• Retransfusion : دا د هغه ويني انتقال ته ويل كېږي چې د ناروغ له طبيعي خاليگاوو

لكه (پلورا او پريتوان) څخه را ايستل كېږي او بيرته ورته تطبيقېږي.

• يادونه: د ويني د انتقال سرعت:

په نورمال ډول وینه باید په سرعت سره چې ۸۰ څخه تر ۱۰۰ څاڅکي په دقیقه کې وی
تطبيق شي او يا ۵۰۰ سي سي وینه په يوه يا دوو ساعتو کې تطبيق شي. خو د زړه
ناروغانو لپاره په ۲ تر ۳ ساعتو کې تر سره شي.

Complication of Blood Transfusion

Immediately Complication			Delayed Complication		
Edema	پارسوب	1	Viral infection	ویروسی انتانات	1
Tachycardia	د زړه لوړ زربان	2	Hepatitis	د ینی یا جگر التهاب	2
Nausea	زړه بدوالي	3	Malaria	ملاریا	3
Vomiting	استفراق	4			4
Chills	لږزه	5			5
Asphyxia	چټک تنفسی	6			6
Fever	تب	7			7
Diarrhea	اسهالات	8			
Allergy	حساسیت	9			
Die	مرگ	10			
Chest tightness	د سینې سختوالي	11			

IV. Cannulla

کنولا په لاندې نومونو هم یادېږي.

1. Angio Cath

2. Peripheral Venous Catheter

د کنوال (کنولا) تعریف: یوه پلاستيکي نلی ده چې د وريدونو دننه ایښودل کېږي د مایعاتو او درملو د تطبیق لپاره کارول کېږي.

د ڪنولا استطبابت Indication

English or Latin word

1	Repeated Blood Sampling
2	Intra Venous Fluid Administration
3	Intra Venous Medication Administration
4	Intra Venous chemotherapy Administration
5	Intra Venous nutritional support

SIDE Effect

Reaction

عكس العمل

Hematoma

د وینې را تولیدل

Inflammation

التهاب

Anxiety

اندیښنه

Pain

درد

The Site should be avoided

Phlebitic Area	6	Wrist	1
Sclerosed or thrombosed vein	7	Legs	2
Skin infiltration	8	Feet	3
Skin inflammation	9	Ankle	4
An Arm Effected By Radial – Mastectomy Edema . Blood cloth or infection	10	Vein below a Previous I.V infiltration	5
An arm with an Arteriovenous shunt of fistula			11

Shunt: له یوې برخې څخه بلې برخې ته د انسان هر ډول سوری یا لارې ته وایي.

د کنولا ډولونه

شماره	رنګ	اندازه	د باندي قطر	دنده قطر	اوږدوالي
1	Yellow زرد	24GG	0,7mm	0,4mm	19mm
2	Blue آبی	22GG	0,9mm	0,6mm	25mm
3	Pink ګلابی	20GG	1.1mm	0.8mm	33mm
4	Green سبز	18GG	1.3mm	1.0mm	45mm
5	White سفید	17GG	1.5mm	1.1mm	45mm
6	Gray خاکستری	16GG	1.7mm	1.3mm	50mm
7	Orange نارنجی	14GG	2.2mm	1.7mm	50mm

Cannula Sizes

14G

Orange

16G

Grey

18G

Green

20G

Pink

22G

Blue

24G

Yellow

د کنول کارول د مختلفو خلکو لپاره

1	۲۶ نمبر کنول د نویو ماشومانو لپاره تر ۲۸ ورځو پورې
2	ژیر رنگ کنول د ماشومانو لپاره
3	آبی رنگه کنول د منځني عمر خلکو لپاره
4	گلابي رنگه کنول د بڼځو لپاره
5	شین رنگه کنول د جراحي (عملیات) خونو لپاره
6	بنفشی رنگه کنول د ورزشکارانو لپاره
7	سور رنگ کنول د ویني اخستلو لپاره

Anatomical Parts of Cannula

Bushing	6	Part cup	1
Catheter	7	Lure lock plug	2
Needle Grip	8	Lure Connector	3
Flash back	9	Valve	4
Chamber	10	Wings	5

Complication of IV Cannulation

Local Complication		Systemic Complication	
Embolism	6	Infiltration	1
Hematoma	7	Extra Vasation	2
Systemic .Infection	8	Thrombosis	3
Allergic . Reaction	9	Cellulitis	4
Speed Shok	10	Phlebitis	5

Gastric Intestinal of De Compression

د معده معایې فشار کمولو لپاره

ځینې وختونه اړتیا پېښېږي چې د معدي او کولمو گازونه یا معایات خارج کړل شي نو د دې لپاره د معدي او کولمو فشار کمولو ته Gastro Intestinal Decompression وایي.

د معدي د فشار کمولو لپاره په معده کې تیوب ایښودل کېږي او د کولمو د فشار کمولو او هوا یا معایاتو خارجولو لپاره په کولمو کې تیول یا نل دننه ایښودل کېږي.

1. Hand Suction

2. Machine Suction

استطباب Indication

- 1) د معدې او کولمو د افرازاتو اخستل د لابراتواري معایناتو لپاره
- 2) د زهري موادو (لکه سیماب) د خارجولو لپاره
- 3) له جراحي څخه مخکې د معدې او کولمو تخلیه کول
- 4) داستفراقونو د مخنیوی یا درملنې لپاره چې د عملیاتو وروسته پیښیږي
- 5) د کولمو د بندښت لپاره که هوا یا مایعات د له بندښت څخه پورته وي
- 6) د عملیاتو وروسته د معدې او کولمو د استراحت حالت راوستلو لپاره
- 7) دناروغ د تغذیې لپاره هم کارول کیږي

Tube

Gastric Tube

Gastric Tube: عبارت له هغه تیوب څخه ده چې د معدي د فشار کمولو لپاره کارول کیږي او د پوزي او بلعوم له لارې معدي ته داخلېږي.

Ewald Tube

Levin Tube

Intestinal

Miller Abbott Tube

Harris Tube

Canter Tube

Davin Tube

Ewald Tube

دا ټيوب د Gastric Lavage Tube په نوم هم يادېږي

Levin Tube or Nasogastric Tube

دا ټيوب د پوزي له لارې تطبيق کېږي او دا ټيوب له ربر (لاستيک) يا پلاستيک څخه جوړ شوي وي. ډير کارول کېږي چې يو Lumen لري. موارد استعمال

۱ – Drainage (د مايعاتو خارجولو لپاره)

۲ – Irrigation (د معدې يا کولمو پاکولو لپاره)

۳ – Nutrition (تغذي)

نوت : په تغذي کې په دې خاطر استطباب لري.

۱ – د دماغي سکتي ناروغان ۲ : د الزايمر ناروغي

۳ – د پارکينسن ناروغي ۴ : د بلع کيدو اختلال

د تيوبونو د کارونې مختلف ډولونه د خلک لپاره په لاندې ډول دي

شماره	د تيوب اندازې	د اشخاصو لپاره استفاده
1	20 – 22 – 24 – 26	په شديدو حالتو او ناروغانو کې
2	16 to 18	بالغه سړي
3	12 Gag	بالغې بنځي
4	14	بالغه نارينه او بنځينه

د معدی معایبی تیوب تطبیق

N.G.T: باید ډاکټر، نرس یا مسلکي شخص او خپل ناروغ یی تطبیق کړي

(1) باید پروسیجر تشریح شی.

(2) د تیوب د داخلولو پر مهال دې له ناروغ څخه و غوښتل شي چې تنفس وکړي تر څو د زړه بدوالي او استفراق څخه مخنیوی وشي او ناروغ ته دې وویل شي چې بلع یا تیر یې کړي تر څو تیوب ورو ورو د معدې په لور حرکت وکړي.

(3) ناروغ دې Supine (پر شا اوږد پروت) حالت کې کینودل شی یا ناست حالت ور کړل شی. او ناروغ ته د اړتیا مطابق یو گلاس اوبه ورکړل شی.

د معدی معایی تیوب تطبیق

4) که چیرته تیوب ربري وي په اوبوکي کینودل شي او که چيري تیوب پلاستيکي وي نو په گرمو اوبو کي کینودل شي تر څو نرم او د انحنای قابلیت ولري.

5) د تیوب پای دي معقم یا هم غور کړل شي

6) که کوم مقاومت احساس شي نو تیوب دي راویستل شي او په بله پوزه کي دي تطبیق شي.

ڄنگه باوري شو چي تيوب د معدي دننه ده که نه

1. د تيوب باندني برخه په يو ځلاس اوبو کي واچوي که په اوبو کي بلبلې (حبابونه) جوړ شي نو دا معنا چي تيوب د سږو خواته تللي ده.

2. Stethoscope د معدي په لوره برخه کپردي او د سرنج له لاري مقدار اوبه زرق کړي که تيوب د معدي دننه وي د سټېتوسکوپ له لاري يو ځانگړي غږ اوريدل کيږي.

3. N.G.T د سرنج په مرسته سکشن کړي که ژير رنگه ته مايله ماده راووي دا بنونه کوي چي تيوب د معدي دننه واقعاً ده.

تيوب

د تيوب ځاني عوارض

شخه خيټه

د خيټي التهاب

اسهالات

زړه بدوالي

استفراق

توخي

بې رنگه مخ (رنگ الوتي)

د پوزې وينه

د ضرورت وړ وسايل

انټي سپټيک

اوبه

غورپين مواد

پلستر

دستکش

ماکس

پيش بند (جامې)

په هغو حالتو کې چې N.G.T نه تطبیق کیږي

1. عجل زخمونه او د زني ماتیدنه
2. د معدې د مخاطي سیستم او رگونو زیان
3. د وینې کمزوری ټینګښت (د وینې ټینګدل)
4. زخم
5. د پوزې وینه
6. د زړه ناروغی (د وینې کمزورې نه رسونه د وینې)

د معدې معايي تيوب ایستل

د تیوب ایښودو موده د اړتیا له مخې فرق کوي.

1. که تیوب د معدې د افرازاتو د اخیستو لپاره ایښودل شوي وي نو وروسته له اخیستو باید تیوب را ویستل شی.
2. عموماً N.G.T له ۴۸ تر ۷۲ ساعتو را ایستل کېږي.
3. Intestinal Tube یا د کولمو تیوب له عملیاتو وروسته له ۴ تر ۷ ورځو او له بندښت وروسته له ۷ تر ۱۰ ورځو وروسته ایستل کېږي.

د تیوب ایستلو قواعد

1. د تیوب ایستلو پر مهال باید ناروغ ذهنأ آرام شي.
2. ناروغ باید د Fowler په حالت (نیمه ناسته بڼه) کېنودل شي.
3. پیش بند دې واغوستل شي او تیوب دې ورو ورو وایستل شي او کله چې د تیوب پای خولې ته نږدې شي نو ژر دې وایستل شي تر څو د زړه بدوالي او استفراق سبب نشي.
4. د ناروغ د خولې د پاکوالي مراعت دې وشي.
5. د پروسیجر نیټه، وخت دې په دوسیه کې ثبت شي.

Feeding Tube

1. دا د خوړو ورکولو طریقه ده چې د یو تیوب له لارې د ناروغ معدې ته تطبیق کېږي.
د تیوب د استعمال ځایونه
1. Dysphagia د تیروولو ستونزه
2. هغه ناروغان چې بیهوشه وي
3. د خولې یا مری په ناروغیو کې چې ژړل یا تیروول تر ستونزمنو ستونزمن وي لکه د سرطان ناروغیو په حالتو کې
4. Laryngectomy له عملیاتو وروسته تر بشپړې رغیدو پورې
5. د روانې ناروغیو په صورت کې چې ناروغ له خوړو کولو ډډه کوي

امالہ Enema

امالہ هغه طريقه ده چي له مخي يي مايعات د مقعد (شا خواته سوري) له لاري امعاو ته داخليري.

د امالي د استعمال موارد:

- (1) د امعاو د پاکوالي لپاره لکه (Enema Kleene)
  - (2) د خبتي د باد يا پرسوب د کمولو لپاره
  - (3) د Anorectal سيمو د جراحي وروسته موضعي درملني لپاره
  - (4) د دوا، مايع يا خوړو د تطبيق لپاره
  - (5) د تشخيص لپاره هم کارول کيږي
- نوت:** د شيدې خوړونکو ماشومانو لپاره: ۵۰ – ۸۰ ملی لیتره. د ۲ – ۵ کلنو ماشومانو لپاره: ۱۵۰ ملی لیتره. د ۵ – ۸ کلنو ماشومانو لپاره: ۲۵۰ ملی لیتره. د لويانو لپاره: ۵۰۰ – ۷۵۰ ملی لیتره

استاد ڊاڪٽر صاحب حسيب الله «محسنی» پڻتو ٽپاره ڊاڪٽر عبیدالله «جلالی»

د امالي طرز العمل په لاندې ډول ده

- (1) مريض دې په يوه جلا خونه کې کښول شي او شاوخوا دې پر دې وو هل شي.
- (2) لاسونه دې ومينخل شي او پروسه دې مريض ته تشریح شي.
- (3) د Tray (سامان ساتلو تخته) او Bed Pan (د فاضله موادو لوبښی) دې د بستر ترڅنګ راوړل شي.
- (4) د مريض تر شا دې پلاستیک واچول شي او پرې دې يو پروني يا چادر هوار شي.
- (5) مريض دې د "lift lateral" يا "سجده" حالت (Geno-Pectoral) کې ودرول شي.
- (6) د رېکتل ټيوب (Rectal Tube) پای دې د غوړونکي موادو سره غوړ شي.
- (7) Enema Apparatus دې د ۱۲ – ۱۸ انچه لوړوالي کې ودرول شي.
- (8) کله چې مایع تطبیق شي، له مريضه دې غوښتنه وشي چې له ۳ – ۵ دقیقو پورې که ممکن وي مایع وساتي.

د امالي د طرز العمل ادامه په لاندې ډول ده

- 1) مريض ته دې اسانتيا برابره شي چې رفع حاجت وكړي.
- 2) د فاضله موادو هر ډول غير نورماليت (رنگ، بوى، بڼه) دې وليكل شي.
- 3) مريض ته دې زمينه مساعده شي چې ځان پاك كړي.
- 4) مريض دې په آرام حالت كې كېنول شي، د خونې كړكې دې خلاصې شي، پرده او روجايې دې لرې شي.
- 5) نرس بايد خپل لاسونه په صابون او پاكو اوبو ومينځي.
- 6) د تطبيق شوې مایع وخت، ډول، او اندازه بايد په تفصيل سره د مريض په دوسيه كې ثبت شي.

د معدي مينځل (Stomach Lavage)

- د معدي مينځل داسې پروسيجر دی چې د يو تيوب په وسيله د مريض معدي ته اوبه يا سيروم داخليري، تر څو معده پراخه شي او مريض ته د استفراق احساس ورکړي. دا طريقه په N.G.T سره تر سره کېږي.

استطباب

- (1) په زهري کيدو (تسمم) کې: کله چې مريض له خولې څخه زهرجن مواد وخوري، د دې لپاره چې له زيات جذب څخه يې مخنيوی وشي، د مريض معده مينځل کېږي.
  - (2) د پايډور (Paylor) تنگوالي په ناروغانو کې: له عملياتو وړاندې بايد د دغه ناروغانو معده مينځل شي.
- ممنوعيت (مضاد السطبابات)
- (1) که چېرې ناروغ زهرجن سوځوونکي يا تحرک کوونکي مواد خوړلي وي.
  - (2) که چېرې ناروغ تيل خاک خوړلي وي، دا طريقه مناسبه نه ده.

ګنډل Suture

• **Suture يا ګنډل** : هغه تار يا رشته چې د انساجو د يو ځای کولو، زخم بندولو، او يا د وينې رگونو ترلو لپاره کارول کيږي ګنډل بلل کيږي.

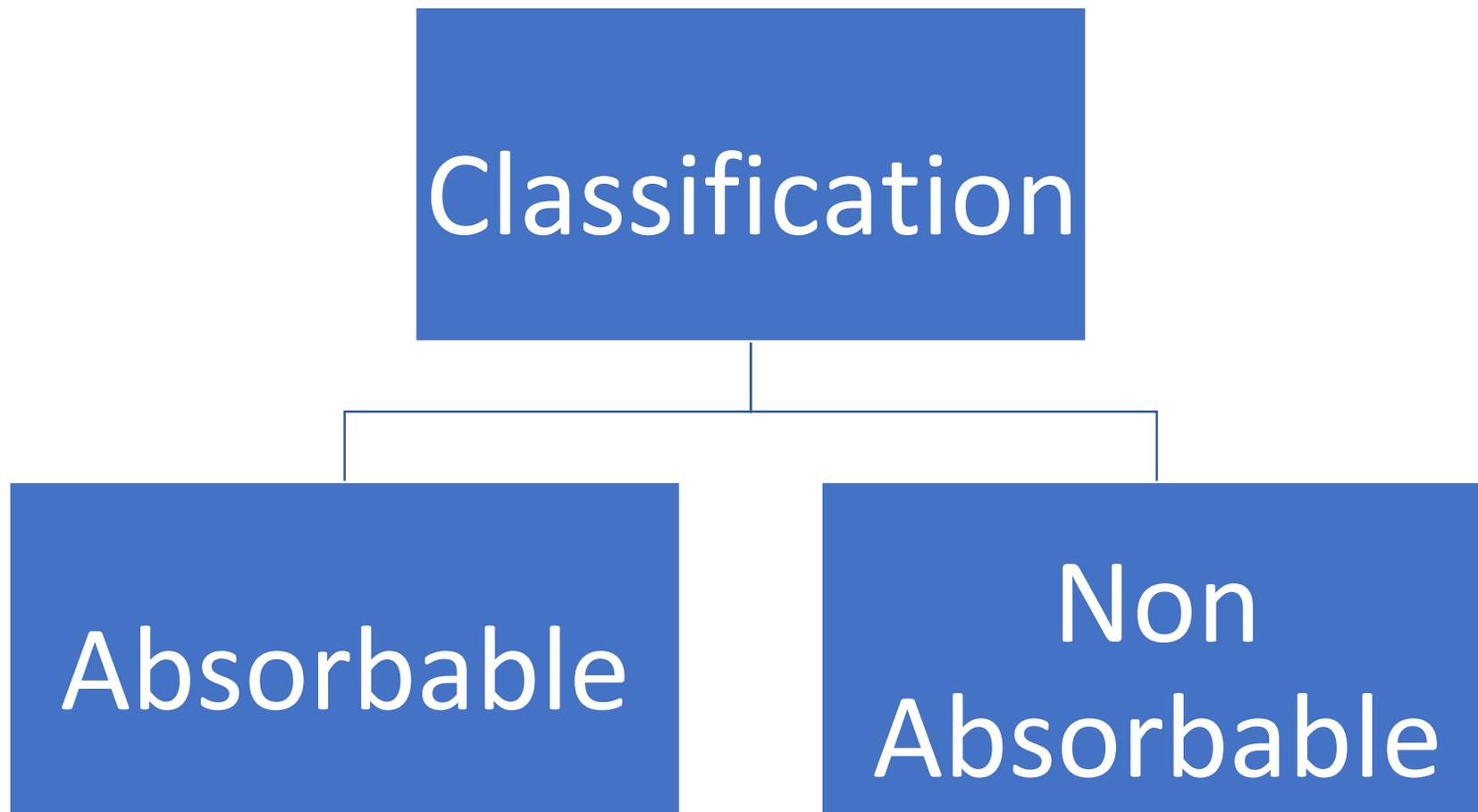
ګنډل کول (Suturing): د زخم يا پړي شوو نسجونو دواړه غاړې سره نږدې راوستل او داسې يې ساتل تر څو چې زخم روغ شي او التيام ومومي.

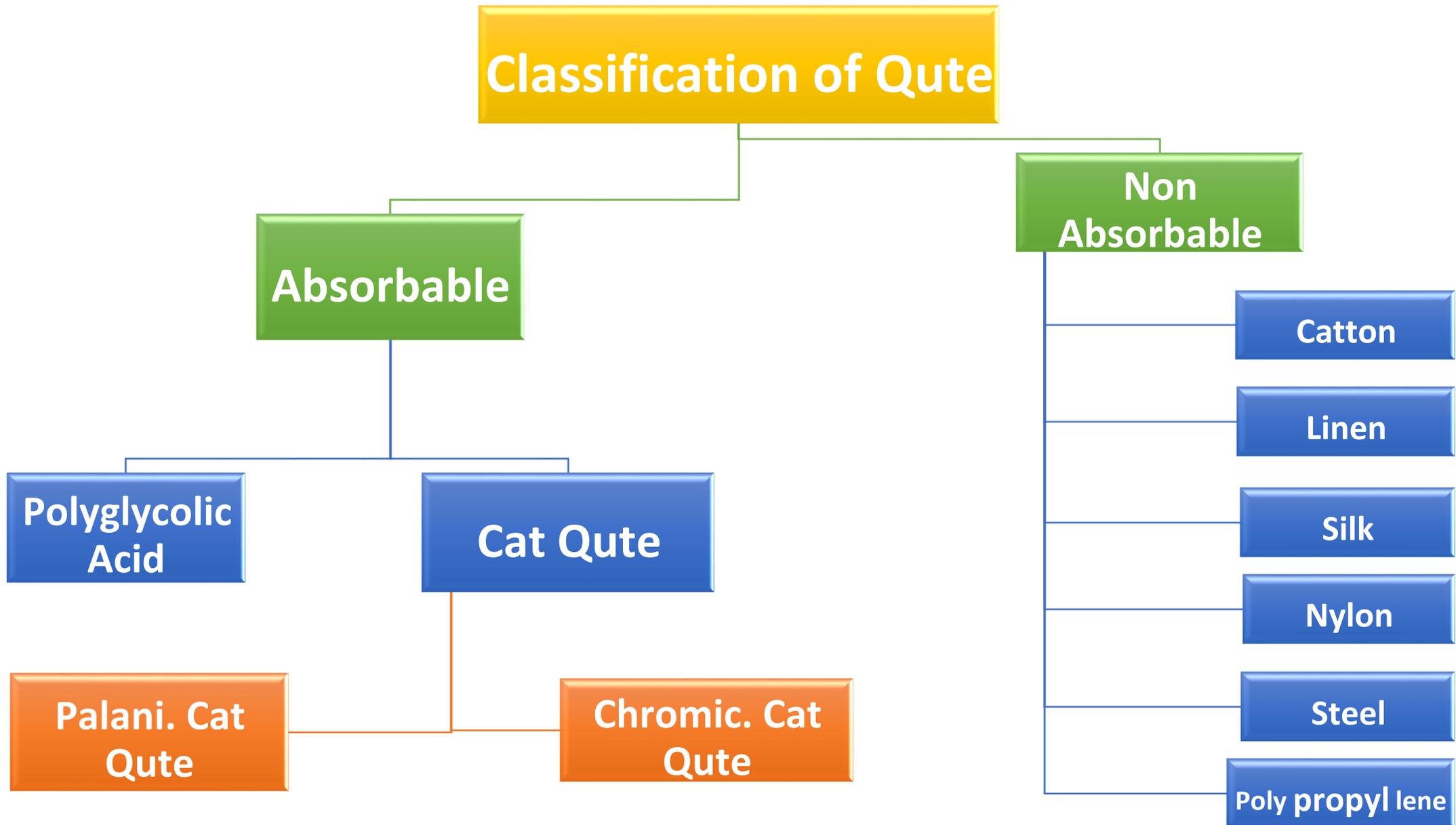
د ګنډلو تاريخچه: د لومړي ځل په جراحي کې د (Edwin Smith Papyrus) له خوا د ميلاد نه ۱۶ پېړۍ وړاندې ذکر شوي دي.

ابوبکر رازي، د اسلامي نړۍ مشهور طبيب، د ميلاد وروسته ۹۰۰ کال کې kit gut څخه استفاده وکړه. دا يو ډول د موسيقي تار و چې وروسته يې د بطن د زخمونو د ترلو لپاره وکارول شول. دا تارونه د پسونو له کولمو جوړېدل، چې وروسته يې نوم (Gut Surgical) شو.

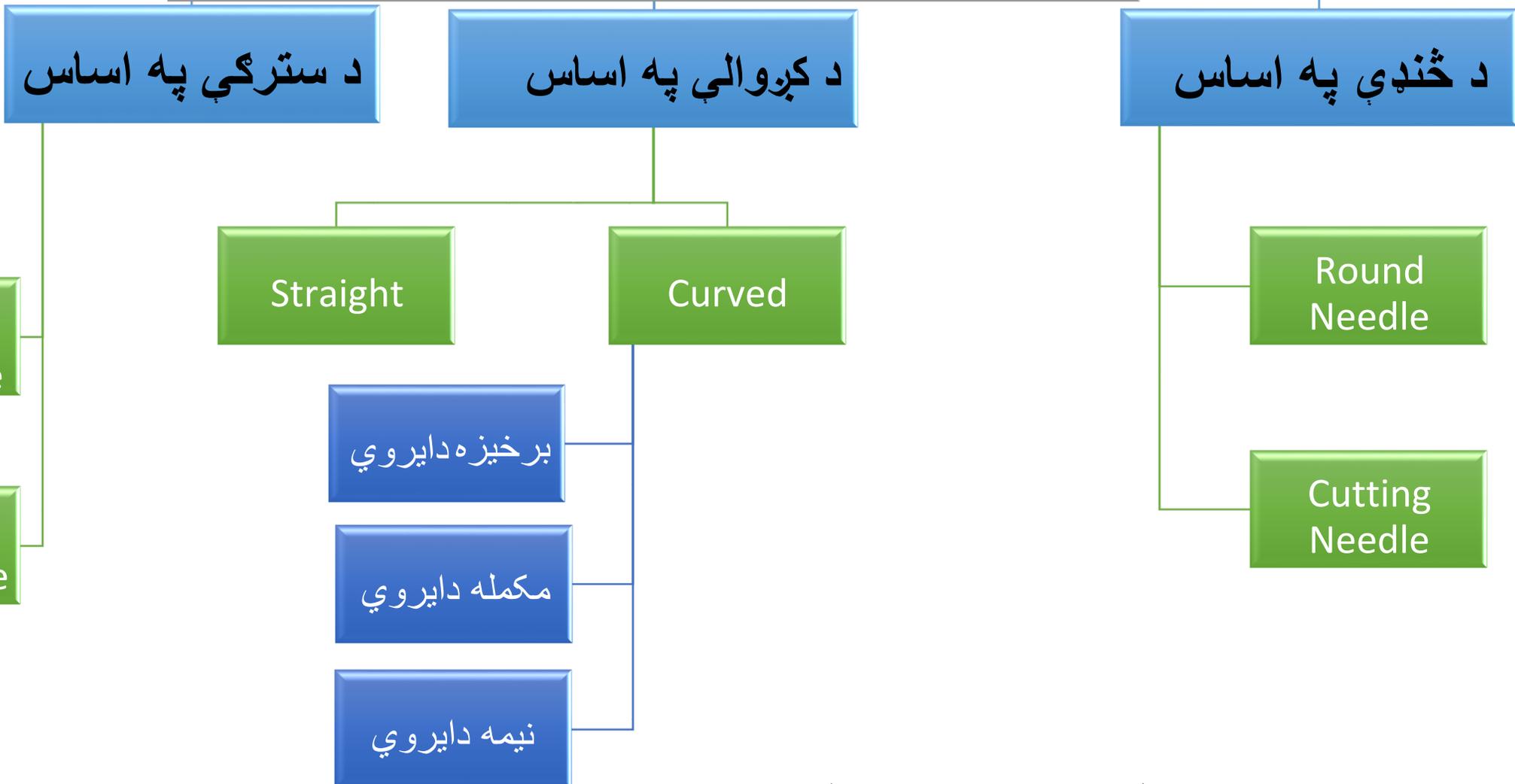
نور مواد چې کارول شوي د ګنډلو لپاره له تاريخي اړخه مختلف توکي کارول شوي دي، لکه: د طلا يا سرو تارونه، د نقري يا سپينو تارونه، ابريشمي تارونه، عادي تار او د حيواناتو کولمي هم استفاده کيدلي.

Classification

د جراحي ستونو تقسيم بندي

د ګنډلو عمومي قواعد

✓ هغه انساج چې ژر نه جوړیږي لکه جلد او Tendon باید په نه جذبونکي

تارونو (non absorbable sutures) سره وګنډل شي.

✓ هغه ساحې چې د انتان یا میکروبی کیدو امکان یې ډیر وي باید په یوه رشته لرونکي تارونو (monofilament sutures)

✓ هغه انساج چې ژر جوړیږي لکه معده او کولمې باید د جذبیدونکو تارونو

(Absorbable) سره وګنډل شي.

د catgut دجوړولو طريقه

✓ هغه حيوانات چې تازه حلال شوی وي لومړی یی دنسونو داخلي شيان پاکيږي. بيا کولمي په اوږده ډول په دوو برخو پري کيږي او د کولمو هغه برخه چې له خوړو سره تماس لري د ماشين الاتو په مرسته پاک او صفا کيږي او له ۱ تر ۶ انچه اوږده تارونه ور څخه جوړيږي او د بيلابيلو اندازو له مخي پري کيږي. تعقيم او بسته بندي کيږي.

✓ **نوت :** Catgut له هغو حيواني انساجو څخه جوړيږي چې د کوليحن

فايرونو نه غني وي لکه د پسونو کولمي

جذبیدونکی او نه جذبیدونکی تارونه

❖ **جذبیدونکی تارونه (absorbable Sutures):** دا هغه تارونه دي چې د بدن د انزایمونو له خوا ماتیرې او په بدن کې جذبېږي او اړتیا نشته چې له بدن څخه را وایستل شي.

مثالونه: catgut, Vicryl

❖ **نه جذبیدونکی تارونه (Non absorbable Sutures):** دا تارونه د بدن د انزایمونو له خوا نه ماتیرې او نه جذبېږي او وروسته له جراحي یا ترمیم څخه را وایستل شي

مثالونه: Silk, Prolene, Nylon

د silk تار گټې: په اسانې سره بسته بندې کېږي او د انساجو د تحمل لپاره ښه ده حساسیت نه پیدا کوي.

نیمگر تیاوی

که چیری انتان موحود وی دا ډول تاروته د بدن دفاعی سیستم او
انٹی میکروبی موادو د فعالیت مخه نیسی او په بدن کی پاتی کیری
چی د میاشتیو په تیریدو سره د پوستکی سطحی ته راحی او
پوستکی خرابوی یا خاربت رامنخته کوی.

استعمال:

د دماغ جراحی (Brain Surgery)، هضمی سیستم (Digestive System)، او عیو (Vascular System) او زخمونه (Clean wounds) چی منتن نه وی.

د پنبې او کتان تارونه

❖ د پنبې او کتان تارونه: دا تارونه له سلولوز (طبيعي بوټي) څخه جوړ شوي دي

چې د کشکيدو قابليت لري او ډيره کارونه نلري.

❖ هغه تارونه چې د آس له وینتو څخه لاسته راځي د تعقيم لپاره ډير وخت غواړي

او بدن ور سره کم عکس العمل (حساسيت) بنایي او د پوست په جراحي او گنډلو کې

کارول کېږي. گټه يې دا ده چې داغ يا ټپ يې نه پاتي کېږي.

❖ استعمال: د پوستکي د زخم تړلو او پلاستيکي جراحي کې کارول کېږي ځکه له دې

څخه نښه نه پاتي کېږي.

د نیلون تار

✓ لومړې مصنوعي تار ده چې Acetic Acid زنځير له یوځای کیدو څخه جوړ شوي ده.

✓ ځانگړتیاوې : د اوبو په وړاندې مقاومت لري

✓ استعمال : په جلد او پلاستيکي جراحي کې

✓مضاد استطباب: په منتن زخم کې

Polyester تارونه (الیاف):

✓ دا تارونه دي Triopoly Ethylene له ذوب څخه جوړیږي.

✓ کارونه: په هغو ځایونو کې چې زیات او اوږد مهاله مقاومت ته اړتیا لري. لکه د مصنوعي غړو ځای په ځای کولو کې.

:Poly propylene

✓ له نایلون سره ورته والي لري

✓ ځانگړتیاوې : ډیر انحنای منونکي ده او د نرموالي له امله پوستي څخه په اسانې تیريږي او ایستل یې هم اسانه دي

✓ کارونه : د زړه جراحي او نورو مهمو جراحي عملیاتو کې.

د زړه او سپرو بیا رغونه C.P.R

• Cardio Pulmonary Resuscitation or C.P.R

• یوه بیرني پاملرنه (عجل مراقبت) ده چې هغو کسانو ته ترسره کېږي چې زړه او سپرو يې کار بند کړي وي او د کړنه Heart Lung Resuscitation په نوم هم يادېږي

• د دې پاملرنې موخه دا ده چې د بدن حجراتو ته اکسيجن برابر شي.

C.P.R له دوو برخو جوړ شوي

C.P.R

۲ : مصنوعي تنفس

۱ : د زړه د بهرنې برخې مساج يا
External Cardiac Massage

❓ مصنوعي تنفس : عبارت له هغه عمل څخه ده چې هوا په زور او فشار سره د ناروغ سږو ته داخلېږي چې د سږو د پراخيدو (انبساط) سبب گرځي.

❓ د زړه مساج: عبارت له هغه بهرنې فشار څخه ده چې د زړه په موقعيت واردېږي. تر څو دا کار زړه ته توان ورکړي چې په مصنوعي ډول وينه دوران کړي.

نوت : کله چې يو شخص بې هوښه وي او تنفس نه کوي بايد ABCD ور ته شروع شئ.

د هوا لاره (Airway) A

❖ **A د هوا لاره:** د ناروغ غاړه بايد كښ شي داسي چې د پاملرني شخص يو لاس

د ناروغ پر غاړه شاته كيږدي او بل لاس د ناروغ پر تندي شاته فشار وركړي دا

كار د دې لپاره كيږي چې د ناروغ خوله خلاصه شي او كه كوم بهرني مواد يا

بلغم پكې موجود وي هغه راويستل شي.

✓ د تنفس بيا رغونه (Breathing) B:

◆ كه ناروغ پخپله ساه وانخلي بايد ژر تر ژره مصنوعي تنفس پيل شي.

◆ تنفس له خولي نه خولي ته وركړي ژوره ساه واخلي او پنځه ثانيه وروسته ناروغ

ته تنفس وركړي. دا تنفس بايد په دقيقه كې له ۱۲ څخه تر ۱۶ پوري وركړل شي.

C (Circulation)

❖ 3 Circulation د وینې دوران:

✓ د ناروغ نبض باید د غاړ په لوی رگ (Carotid Artery) کې وکتل شی او سترگی باید معاینه شي. که سترگی غټې شوي وي تر تر ژر CPR پیل کړئ ځکه د نبض نشتوالي دا بنایي چې مغز ته وینه ونه رسیري او د سترگو پراخوالي د دماغي زیان او مړینې نښه ده.

❖ 4: D (Definitive Care) بشپړه پاملرنه:

کله چې طبي مرسته موجوده شي باید د ناروغ د اصلی ناروغي د درملني لپاره بشپړه پاملرنه پیل شي چې شاید درمل، برقي شاک یا نور طبي اقدامات وشي.

يادونه:

✓ د لويانو لپار ۱۲ څخه تر ۱۶ او ماشومانو ته ۲۰ ځلي تنفس په دقيقه کي وشي.

✓ د نوي ماشومانو لپاره يوازي د رخسار څخه لږه هوا پکي پف شي. ځکه چې د هغوي تنفسي لاره ډيره کوچني ده که په زور پف شي دا به د هغوي تنفسي سيستم ته زيان ورسوي.

د زړه د مساج طريقه

د زړه د مساج طريقه: په دې طريقه کې زړه د سينې پښتې او د ستون فقراتو تر منځ له بهره فشار ورکول کېږي.

د زړه د مساج طريقه کې د **Relaxation** او **Compression** دوه مرحلې شاملې دي.

1. فشار (Compression): وینه له زړه څخه د وينې دوران ته ليرل کېږي.

2. آراميدل (Relaxation): زړه ته اجازه ورکول کېږي چې بېرته له وينې ډک

شي.

نوټ: بايد په هره دقيقه کې ۶۰ څخه تر ۸۰ ځله فشار ورکړل شي او فشار بايد نرم،

منظم او احتياطي توگه ورکړل شي

د زړه د مساج او مصنوعي تنفس د برياليتوب نښې

حرکت کول

د مخ د رنگ
سم بدل

د حدقو
تقبض

خپل سري
تنفس

د نبض جس
کول

د زړه د حملې لپاره اړين درمل

1: Adrenalin

2:sodium bi Carboned

3: calcium chloride

Hand washing

Hand washing: د Medical Asepsis طبي طريقو يوه مهم برخه ده ځکه نرسان د

ناروغانو د پاملرني پر مهال له ډيرو ککړو شيانو سره تماس پيدا کوي.

که خپل لاسونه ونه مينځي نو د هر څه سره چي تماس نيسي ککړوي يې او دا کار د انتاني

ناروغيو د انتقال سبب کېږي.

يادونه: لاسونه بايد له ۳۰ څخه تر يوه دقيقه پوري بڼه ومينځل شي. که لاسونه بڼکاره ککړ

وي بايد ۲ څخه تر ۳ دقيقو پوري ومينځل شي.

هغه وختونه چې لاسونه مينځل کيږي

1	د دندې له پيل څخه مخکې	5	وروسته د ککړو ويسايلو له تماس څخه
2	مخکې او وروسته د ناروغ له پاملرني څخه لکه ليدل، فشار، نبض، حرارت، وضیعت ورکول، غذا ورکول ناروغ ته	6	وروسته له تشناب څخه
3	د غذا خوړو مخکې	7	د دندې څخه په تللو کې
4	مخکې له لاس وهلو په غذا يا درملو سره		

Hand Scrub

طریقه شستن دست ها

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان بهداشت و درمان
وزارت آموزش و پرورش سلامت

روش درست شستن دست ها

در ۱۰ مرحله

دست ها را خیس کرده و بعد آن ها را صابونی کنید.

کف دست ها را با هم بشویید.

بین انگشتان را در قسمت پشت بشویید.

بین انگشتان را از روبرو بشویید.

نوک انگشتان را در هم گره کرده و به خوبی بشویید.

شست ها را جداگانه و دقیق بشویید.

خطوط کف دست را با نوک انگشتان بشویید.

دور مچ هر دو دست را بشویید.

دست ها را با دستمال خشک کنید.

با همان دستمال شیر آب را بپندید و دستمال را در سطل زباله بیاندازید.

چینه اغوستل

- چینه باید داسې ونيول شي چې له بدن سره په تماس کې نه شي همدارنگه چینه باید دومره اوږده وي چې خونې له سطحې سره تماس ونه کړي او چینه باید خلاصه پربنودله شي تر څو لاسونه پکې دننه شي او اوږې باید په خلاص حالت کې وساتل شي. او وروسته جراح به خپل څنگ ته د نرس انتظار کوي تر څو هغه ور سره مرسته وکړي. او دا نرس (Circulating Nurse) باید چینه د اوږو له دننه خو ونيسئ او چینه د اوږو په سره راکش کړي او تنې دي وټړي.

د دستکشو په لاس پوښلو کې لاندې شلګې په نظر کې ساتئ

1	د دستکشو ټوټه یا کاغذ دې خلاص شئ	7	د دستکشو کت کات برخه په بڼې او چپ کې وسپړئ او د چپني لستوني پکې واچوئ.
2	دستکش باید داسې ونيول شي چې غټه گوته یې د بدن مخته وی	8	لاسونه تر سینه پورې پورته ونيول شئ
3	په اول کې دې د بڼې لاس په واسطه د چپ لاس دستکش له خلاصې برخې ونیسئ او د چپ لاس گوته دې دننه کړئ	9	تنها باید له معقمو سامان آلاتو سره په تماس کې شي مگر که بل څه سره تماس وشي نو باید دستکش تبدیل شي
4	کله چې دستکش ویستل شي له هغو لاسو سره چې دستکش نلری په تماس کې نشي.	10	وروسته د عملي له اجرا باید دستکش له ځنډې څخه ونيول شي او د گوټو په لورې کش شي تر څو لاس له دستکښه خالي شي او دستکش په معین ځای کې کېږدئ
5	د چپ لاس څلور گوټي د بڼې لاس دستکش لاندې سر ته دننه کړئ ترڅو بڼې لاس هم دستکش په لاس کېږي.		
6	وروسته کولای شي له دستکشو څخه د باندې برخه کې تماس ونیسي. ځکه دستکش مو په لاس کېږي چې گوټي یې باید سمې شي		

Isolation تجريد

❖ **Isolation:** د Medical Asepsis له مهمو اصولو څخه يو ده چې د ساري ناروغيو مخنيوي لپاره کارول کېږي.

❖ تجريد څه ته وايي؟ تجريد په دې معنا ده چې يو ناروغ له نورو ناروغانو جلا وساتل شي.

❖ د تجريد موخه: د نورو ناروغانو، د روغتون کارکوونکو، يا کورني غړو ساتل له ساري انتاني ناروغيو څخه د تجريد اساسي موخه ده.

❖ د تجريد ټاکلو لپاره لاندې عوامل اړين او ضروري دي

1: د ناروغۍ شدت

2: د ميگرواورگانيزم د خطرناکتيا ډول (Virulence)

3: د مکروب د خپریدو لاره

د نرس مسؤلیت د تجرید شوي ناروغانو په برخه کې The Nurse Responsibility about Isolated Patients

- ❖ نرس مخکې د تجرید شوي ناروغ له مراقبت څخه باید پوه وي چې د انتان ډول څه ده؟
- ❖ څنگه پاملرنه (مراقبت) وکړي او تر کوم حده پورې تجرید وشي.
- ❖ نرس مخکې له دې چې د ناروغ پاملرنه او درملنه شروع کړي. باید خولي، ماسک او چپنه واغوندي.

د تجريد اطاق Isolation Room

- ❖ ۱: هغه ناروغان چې تجريد ته اړتيا لري بايد په داسي خونه کې بستر شي چې تشناب ولري او نور اضافي شيان لکه ميز، چوکی، الماری او داسي نور اضافي شيان بايد له خوني ويستل شي.
- ❖ ۲: د ناروغ د پاملرني (مراقبت) لپاره اړين وسايل لکه د فشار آلہ، Stethoscope، ترمامیتر او نور بايد جلا راوړل شي او نورو ناروغانو ته ونه کارول شي.
- ❖ ۳: د خوني په دروازه بايد د تجريد نښه يا (Isolation) نصب وي.
- ❖ ۴: د ناروغ د تجريد خوني ته بايد يو الماري کيبنودل شي چې پکې (چپنه، خولي، ماسک او دستکش) شتون ولري.
- ❖ ۵: د تجريد خونه بايد هره ورځ پاکه (Mopping) شي.

Double Bagging

❖ د روغتيايي کارکونکو د منتن کيدو دمخنيوي لپاره هغه مواد چې له تجريد

شوي خوني څخه انتقاليري بايد په پاکه کڅوره کې واچول شي او بيا په بله

کڅوره کې واچول شي چې د تجريد نښه پرې لگول شوي وي. تر څو

کارکونکي پوه شي چې دننه ککر مواد شتون لري. او دا طريقه د

Double Bagging په نوم ياديږي

❖ دا طريقه معمولاً د چپرکتونو، لوبښو او نورو وسايلو لپاره کارول کيږي.

د تجريد شويو ناروغانو انتقال

Transporting Isolation Patients

تجريد شوي ناروغان بايد پرته له اړتيا نورو څانگو ته انتقال نشي مگر که اړتيا شي لاندې ټکي په پام کې نيول کيږي

1 که ناروغ منتن زخم لري بايد زخم يې معقم پانسماڼ شي.

2 که د تنفسي لارې د انتقال انتانات ولري بايد ماسک وکارول شي.

3 ناروغ ته بايد پاکه چپنه ور واغوستل شي. او دوه روجايائپوي د بستر په تخته (تسکري) واچول شي. چې يوه يې له ناروغ څخه پيچ شي او بله روجايي د تسکري د ساتني لپاره وکارول شي. له X-Ray وروسته چپنه او روجايي لري کرل شي

د تجريد ختمول

Discontinuing Isolation

کله چې ناروغ روغ شي او نور له روغتون څخه وځي بايد لاندې اقدامات وشي. ناروغ بايد حمام وکړي او يوه پاکه چپنه واغوندي او د تجريد د خوني ټول وسايل د اخير حل لپاره پاک شي د بل ناروغ لپاره او دې پاکوالي ته Terminal Cleaning وايي.

• په Terminal Cleaning کې مهم ټکي دا دي.

- ❖ ۱: ټول کارول شوي وسايل او روجائپوي بايد په يوه پلاستيکي کڅوړه کې واچول شي.
- ❖ ۲: د تجريد د خوني دروازه بايد وتړل شي. الماری او د ميز پوښونه خلاص شي تر څو

ضد عفوني مواد هر ځای ته ورسېږي.

د تجريد ختمول Discontinuing Isolation

❖ ۳: د fogging ماشين په خونه کې کپنودل شی.

❖ ۴: مخکې له دې چې نرس د ماشين بندولو لپاره خونې ته ننوځي بايد ماسک ووهي تر څو د ضد عفوني مواد، دورې او زري تنفس نه کړي.

❖ ۵: دروازه او کرکې بايد خلاصې شي تر څو تازه هوا دننه شي.

❖ ۶: د کوټې فرش بايد د ضد عفوني موادو سره ومينځل شي.

❖ ۷: د ناروغ بستر بايد آماده شي.

❖ ۸: خونه بايد ۲۴ ساعت خالی پريښودل شي.

پاي!
End!

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**